

mig paa den anden Side, det er de to diametrale Modsætninger, og det er rigtigt nok. Det ærede Medlem siger til det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen, at han gennem sin Stræben efter at indsnævre det evangelisk-lutherske staar Fare for at sprænge Folkekirken, en saadan Indsnævring vil ikke kunne taales.

Derefter gaar det ærede Medlem over til at bedømme det Standpunkt, det ærede Medlem Hr. Borgbjerg og jeg indtager gennem vort Krav om en taalsom Folkekirke, og dør siger det ærede Medlem, at der maa være Grænser for denne Taalsomhed, vi maa ogsaa stille Krav om en Indskrænkning i Lærefriheden indenfor Folkekirken. Og det ærede Medlem spurgte direkte mig om, hvor jeg vilde sætte Grænsen. Det skal jeg sige det ærede Medlem, jeg vil sætte den dør, hvor Menighederne mener, den skal sættes; dersom en Menighed ikke kan bruge en Præsts Forkyndelse, skal den efter min Mening ogsaa have Adgang til at blive fri derfor, men ellers skal de have Lov til at være indenfor Folkekirken, som vil være der og som vil rette sig efter den ydre Orden, der er indenfor den. Det har altid været mit Standpunkt, og jeg mener, det er rent og klart. Saa siger det ærede Medlem, at han er bange for, at der saa vil komme saadanne Modsætninger indenfor Folkekirken, at den ikke kan bære dem. Ja, jeg har allerede gjort opmærksom paa, at der indenfor vor Folkekirke den Dag i Dag findes de Præster, der siger om andre Præster, at de arbejder i Djævelens Tjeneste. Jeg synes ærlig talt ikke, at Modsætningerne kan komme skarpere frem end paa denne Maade; al Tale om vor Folkekirke som eet Trossamfund maa dog vist høre op, naar man hører den Slags Udtalelser.

Men saa siger det ærede Medlem: Hvorfor saa vige tilbage for at gøre Skridtet: Adskillelse mellem Stat og Kirke? Og her slutter det ærede Medlem sig til det ærede Medlem Hr. Borgbjerg, der mener, at hvis man nu fortsætter ad Forfatningsvejen, hvis de Lovforslag, vi behandler her, vedtages, maa Tiden være inde til en Adskillelse mellem Stat og Kirke. Det ærede Medlem Hr. Borgbjerg bebrejdede mig, at jeg ikke i 1916 kunde gaa med til Nedsættelse af et Udvalg, som kunde tage Spørgsmaalet om en Adskillelse mellem Stat og Kirke under Overvejelse. Jeg indrømmer, at jeg var imod dette, jeg troede ikke, der vilde komme noget frugtbart ud af de Forhandlinger, der vilde være blevet ført i et saadant Udvalg, og jeg er den Dag i Dag imod denne

Adskillelse. Saafremt Vilkaarene for det aandelige Liv indenfor vor Folkekirke kan blive taalelige, er jeg afgjort ængstelig for at gaa til en Adskillelse mellem Stat og Kirke. Men jeg indrømmer det ærede Medlem Hr. Borgbjerg, at Vilkaarene kan blive saadanne, at det ikke bliver muligt at opretholde dette Standpunkt, og da skal jeg være rede til at gaa ud i Arbejde for, at Adskillelsen kan komme, og da maa den foregaa paa de Vilkaar, som det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen har været med til at opstille i økonomisk Henseende — deri er jeg fuldstændig enig med det ærede Medlem —, saa maa Godset ikke gives til den saakaldte evangelisk-lutherske Folkekirke, men saa maa Kirkegodset uddeles til alle religiøse Samfund i vort Folk saaledes, at de faar deres Part efter deres Medlemsantal, og saaledes, at Kirkegodset vedblivende bliver administreret fra Statens Side.

Men naar jeg er ganske særlig ængstelig for at gaa ind paa Adskillelsesplaner for Øjeblikket, er det af Hensyn til Sønderjylland. Jeg fremhævede det allerede i min forrige Tale, og jeg maa understrege det her: Sønderjyderne har for Øjeblikket ingen Betingelser for at gaa ud i frikirkelige Forhold, der er intet Menighedsansvar derved af den Styrke, som maa kræves, hvis man skal gaa ud i Frikirkeforhold. Hvis man i Øjeblikket adskiller Stat og Kirke, vil det gaa saaledes, at vi kommer over i den organiserede Frikirke, og jeg tænker mig med Gru det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen, Stiftsprovst Ussing og andre siddende som regerende og styrende i en saadan fri Folkekirke. Jeg tvivler ikke om, at det første, man vilde gøre, var at faa nedsat et Justernævn som det af det ærede Medlem Hr. Blang ønskede, der kunde sørge for at holde rent indenfor denne Folkekirkes Døre. Men jeg vilde anse en saadan „fri“ Folkekirke for den allerstørste Ulykke.

Til det ærede Medlem Hr. Lambæk skal jeg gøre en ganske kort Bemærkning. Det ærede Medlem mente virkelig, at vi fra vor Side ønskede, at de sønderjydske Forhold med Hensyn til Besættelse af Præsteembederne skulde indføres her. Der har det ærede Medlem ganske misforstaaet os; det, vi ønsker af den sønderjydske Ordning, er kun det direkte Præstevalg; vi ønsker selvfølgelig, at Menigheden, hver Gang et Embede er ledigt, skal have Adgang til at vælge sin Præst, og at den skal have Adgang til at vælge mellem samtlige Ansøgere og ikke blot mellem tre, der bliver den præsenteret.

Ja, saa faar jeg vel til Slutning sige lige